

OD MAPY LUBINUSA PO MAPY GOOGLE, CZYLI GOCHY NA WYBRANYCH MAPACH TOPOGRAFICZNYCH, ADMINISTRACYJNYCH I TEMATYCZNYCH.

TOMASZ DRZAZGA [LIPNICA 2020]

Mapa jest jednym z podstawowych środków dydaktycznych wykorzystywanych już od początku XIX wieku podczas działań edukacyjnych na lekcjach geografii. W Polsce jej wykorzystanie zapoczątkował w 1895 roku Wacław Nałkowski (1851-1911) geograf, pedagog, publicysta i działacz społeczny. Jednak największy wpływ na sposób nauczania miał Eugeniusz Romer (1871-1954) geograf, kartograf i geopolityk, twórca nowoczesnej kartografii polskiej, który w 1908 roku wydał podręcznik szkolny „Geografia dla klasy pierwszej szkół średnich z atlasem geograficznym”. Romer uważał, że „podstawą nauki geografii może być tylko atlas, ponieważ książka jest tylko tekstem uzupełniającym atlas, zawierającym to, czego mapa nie może zawierać”. Obecnie mapa nadal jest podstawowym i niezastąpionym środkiem dydaktycznym. Ale mapa ma dużo większe znaczenie, nie tylko w procesie nauczania, lecz również w życiu codziennym współczesnego społeczeństwa. Jest wykorzystywana w mediach, gospodarce, polityce, turystyce i wielu innych dyscyplinach nauki. Umiejętność korzystania z mapy można zaliczyć do kluczowych kompetencji niezbędnych w wielu dziedzinach życia.

Prawie każdy z nas zastanawiał się jak wyglądało miejsce, w którym mieszka, trzysta, czterysta a może więcej lat temu. Zdjęć czy obrazów pokazujących budynki czy krajobraz w małych miejscowościach przed wiekami nie ma i z pewnością ich nie znajdziemy. Pierwszą trwałą fotografią był obraz wyprodukowany w 1826 roku przez Josepha Nicéphore Niépce'a (1765-1833), francuskiego wynalazcę. Jednak w XIX wieku zdjęcia fotograficzne były drogie i nie każdy mógł sobie na nie pozwolić. Podobnie było z malarstwem. Jeśli nie była to znana lub modna miejscowość, nie miała szans by zostać utrwalona na płótnie. Jest jednak coś, co obrazuje miejscowości wkomponowane w krajobraz jako całość. Są to dawne mapy, które stanowią niezwykle cenny materiał faktograficzny dla geografów, historyków i regionalistów szukających informacji na temat małych ojczyzn. Poniżej przedstawiam najciekawsze mapy, które obejmują obszar dzisiejszej gminy Lipnica.

Nova illustrissimi principatus Pomeraniae descriptio cum adjuncta Principum Genealogia et Principum veris et potiorum Urbium imaginibus et Nobilium Insignibus. Eilhard Lubin. Rostock 1618

Mapa Księstwa Pomorskiego powstała w latach 1610-1618 na zamówienie księcia szczecińskiego Filipa II. Autorem mapy był niemiecki kartograf Eilhardus Lubinus (1565-1621). Mapę wydano po raz pierwszy w 1618 roku w skali ok. 1:220 000. Wydruk wykonano z 12 płyt miedziorytniczych sporządzonych przez amsterdamskiego miedziorytnika Nicolasa Geilkerckiusa. Jest pierwszą szczegółową mapą Pomorza w średniej skali, która po części jest wynikiem dwukrotnego objazdu kartowanych terenów i pomiarów za pomocą astrolabium, laski Jakuba oraz pochyłościomierza. Jest zarazem prawdopodobnie pierwszą mapą na której znalazły się miejscowości gminy Lipnica.

Prezentowany wycinek mapy przedstawia fragment granicy pomiędzy Księstwem Pomorskim a Prusami Królewskimi, prowincją przyłączoną do Polski po wojnie trzynastoletniej postanowieniami pokoju toruńskiego w 1466 roku. Obszar Gochów znalazł się wówczas w granicach Starostwa Człuchowskiego. Na mapie Lubinus zaznaczył sześć miejscowości obecnej gminy Lipnica: Briesen (Brzeźno), Lancke (Łąkie), Glißen (Gliśno), Burscow (Borzyszkowy), Wusterwitz (Ostrowite) i Heidemöhlen (Borowy Młyn).

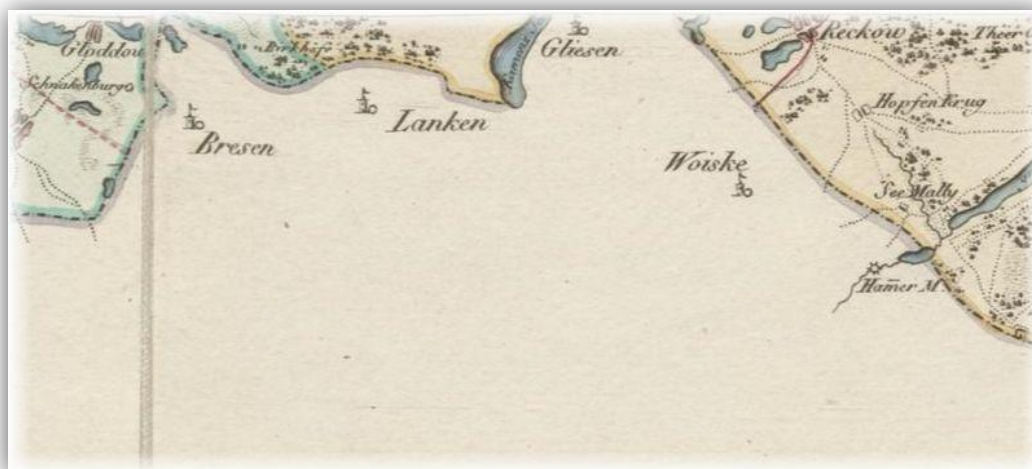
2. Carte von denen Herzogtümern Vor- und Hinterpommern nest der Situation angränzender Provintzien gezeichnet im Jahre 1775 von Ilgner

Mapa Księstwa Pomorskiego namalowana odręcznie przez niejakiego Ilgnera wzorującego się na mapie Lubinusa. Mimo iż całość robi duże wrażenie, mapa niestety charakteryzuje się dużą ilością błędów w nazwach miejscowości i stanowi raczej osiemnastowieczną ciekawostkę niż rzetelnie wykonaną mapę. Z terenu obecnej gminy Lipnica autor odnotował pięć miejscowości: Briesen-Brzeźno, Lankow-Łąkie, Bursdorf-Borzyszkowy, Glissen-Gliśno, Woyshe-Wojsk.

3. Karte des Königl. Preuss. Herzogthums Vor- und Hinter-Pommern nach speciellen Vermessungen entworfen von D. Gilly, königl. preuss. geheimen Ober-Baurath, in Kupfer ausgeführt im Jahre 1789 von D. F. Sotzmann k. pr. geh.Kr. Sec. u. Geogr. der Acad. d. Wissens. zu Berlin. cz. VI

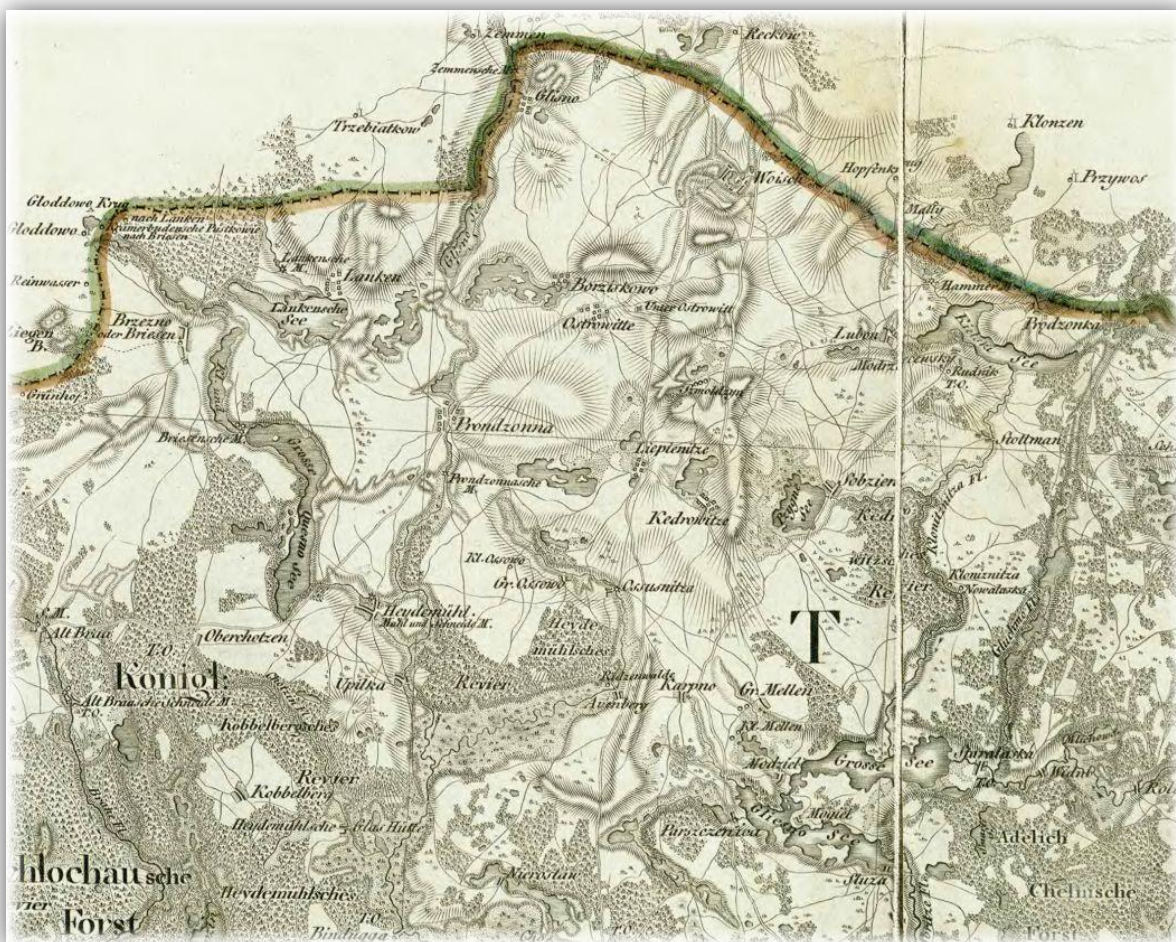
Pierwsza dokładna mapa Pomorza Zachodniego Davida Gilly (1748-1808) niemieckiego architekta i publicysty i Daniela Friedricha Sotzmann (1754-1840) geodety i kartografa. Niestety obszar Gochów, podobnie jak na mapie Lubinusa, niewchodzący w zakres badań kartografów został pominięty. Autorzy mapy zamieścili tylko kilka przygranicznych miejscowości. Oprócz Brzeźna (Bresen), Łąkiego (Lanken) i Gliśna (Gliesen) na mapie pojawia się Wojsk (Woiske) i Hamer Młyn (Hamer M.).

4.

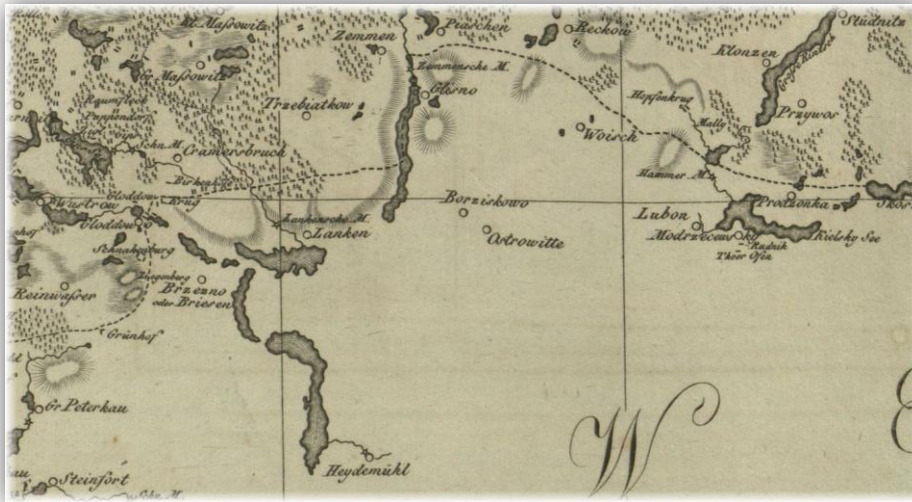
Karte von Ost-Preussen nebst Preussisch Litthauen und West-Preussen nebst dem Netzdistrict aufgenommen unter Leitung des Königl. Preuss. Staats Ministers Frey Herrn von Schroetteer in den Jahren von 1796 bis 1802. Sekt.VIII Baldenburg

Atlas prowincji Prus Wschodnich, Litwy i Prus Zachodnich oraz sieci dystryktów ze 140 mapami w podziale 1:50 000 opracowany pod kierownictwem Friedricha Leopolda Reichsfreiherr von Schröttera (1743-1815) uważa się za najdokładniejszą mapę topograficzną Prus z przełomu XVIII/XIX wieku. Starsze mapy tego obszaru były przede wszystkim pracami osób prywatnych wspieranych i opłacanych przez urzędy. Już podczas rządów Fryderyka Wilhelma I (1620-1688) zorientowano się, że dotychczasowe mapy Prus nie były w stanie sprostać wymogom czasów. Z Wielkim Księciem Elektorem należy wiązać początki państwowego miernictwa. Jako pierwszy rozkazał systematycznie wymierzyć teren kraju i powstała pewna ilość odrębnie sporządzonych map. Prusy zdecydowały się zatem użyć wszelkich środków naukowych, technicznych i zdobyczy sztuki, aby przeprowadzić kompletne pomiary prowincji, a następnie w pomniejszych rozmiarach wydrukować mapy. Tak narodziła się tzw. mapa Schröttera. Fragment mapy obejmujący obszar dzisiejszej gminy Lipnica zadziwia bogactwem szczegółów. Oprócz wszystkich istniejących miejscowości autor zmieścił tu drogi, lasy, wzniesienia, rzeki, jeziora a także młyny, tartaki, smolarnie, hutę szkła, czyli ówczesny przemysł tego regionu.

5. Die Topographisch-militairische Chartre von Teutschland in 204 Sectionen unternommen von dem Geographischen Institute zu Weimar 1807

Mapa topograficzno-wojskowa Niemiec w 204 sekcjach została opublikowana pod kierunkiem Christopha Friedricha Wilhelma Streita (1772-1839) pruskiego oficera i kartografa z Instytutu Geograficznego w Weimarze. Pojawiła się w dostawach od 1807 do 1814 roku. Była to pierwsza seria map w średniej skali (1: 180 000) dla Europy Środkowej. Całość stanowią grawerowane w miedzi 202 karty i kilka kolejnych dodatków. Poniższy wycinek pochodzi z sekcji 13. „Die Herrschaft Bütow, Sekt. 13” wydanej w 1807 roku, dlatego przedstawiony obszar Gochów ogranicza się do północnej części.

6. Семитопографическая карта иностранным владениям по западной границе Российской Империи. Санкт-Петербург 1811-1820

Mapa Karla Ludwiga Wilhelma Oppermanna (1766-1831) inżyniera wojskowego i kartografa w służbie carskiej armii w skali 1:252 000 wzorowana na mapie Schröttera. W odróżnieniu od niej zawiera mniej szczegółów a wszystkie nazwy zapisane są cyrylicą.

7. Map of the Physical Divisions of Germany exhibiting the post roads, canals &c, constructed from original materials. Aaron Arrowsmith, London 1812

Aaron Arrowsmith (1750–1823) był angielskim kartografem, rytownikiem, wydawcą i członkiem założycielem rodziny geografów Arrowsmith. Jego mapa wykonana w skali 1:490 000 obejmująca również obszar Gochów w porównaniu do mapy Schröttera stanowi raczej ciekawostkę niż szczegółową mapę topograficzną.

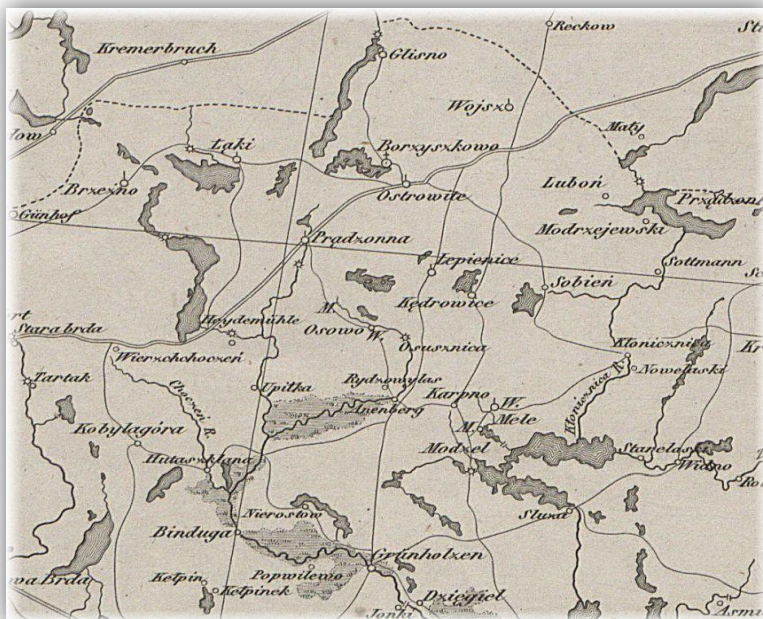
8. Topographische Specialkarte des Preussischen Staats und der angrenzenden Länder. Reymann's Special-Karte. Verlag v. C. Flemming

Mapy Reymanna - zbiór map opracowanych przez niemieckich kartografów Daniela Gottloba Reymanna (1759-1837) i Karla Wilhelma von Oesfelda (1781-1843), wydawanych w okresie 1806-1908 w skali 1:200 000. Drukowane początkowo w 142 arkuszach, następnie zasięg rozszerzono do 330, a w ostatecznym kształcie aż do 529 arkuszy, obejmują swoim zasięgiem tereny od zachodniej Francji po Polskę i Litwę. Pomimo tego, że kolejne wydania były opracowywane przez innych kartografów, całość została nazwana na cześć ich pierwszego twórcy. Były to jedne z dokładniejszych i bardziej czytelnych map XIX-wiecznych, które miały bardzo duży wpływ na dalszy rozwój kartografii wojskowej. Prezentowany wycinek pochodzi z arkusza: nr 30 Rummelsburg z ok. 1845 roku. Niewielkie fragmenty obecnej gminy Lipnica znalazły się na arkuszu nr 16 Stolp i nr 31 Rittel.

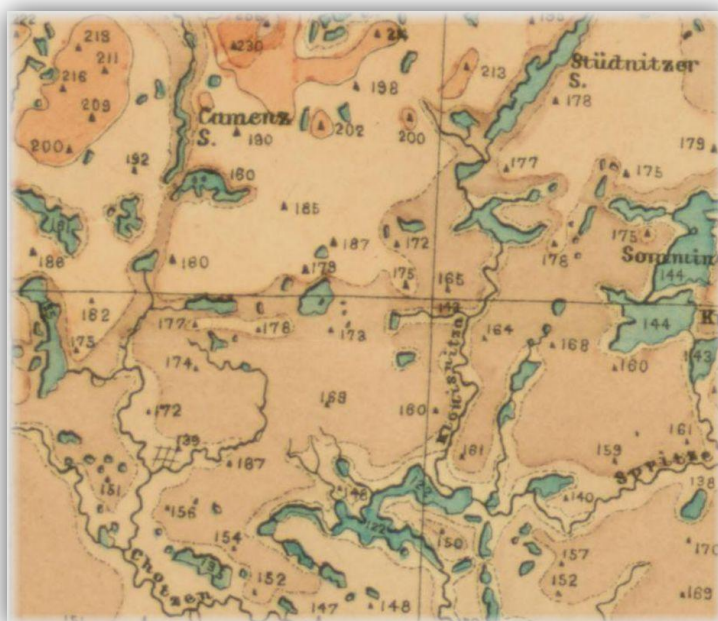
9. Karta dawniej Polski z przyległymi okolicami krajów sąsiednich według nowszych materiałów na 1:300000. Wojciech Chrzanowski Paryż 1859

Wojciech Chrzanowski (1793-1861) polski generał i kartograf, twórca pierwszej mapy ziem polskich w skali 1:300 000. Na zamieszczonym fragmencie mapy pochodzącym z arkusza Ark.XI Gdańsk S.9bis, widać stary trakt prowadzący z Gdańska, przecinający obszar Gochów.

10. Höhengichten-Karte der Preussischen Seenplatte und des Westpreussischen Anteils der Pommerschen - Seenplatte. Auf Grund der von der Kartographischen Abteilung der Königl.Preuss.Landesaufnahme herausgegebenen Karte des Deutschen Reiches im Maßstab 1:100 000 entworfen und gezeichnet von dr Alois Bludau. Justus Perthes, Gotha 1880

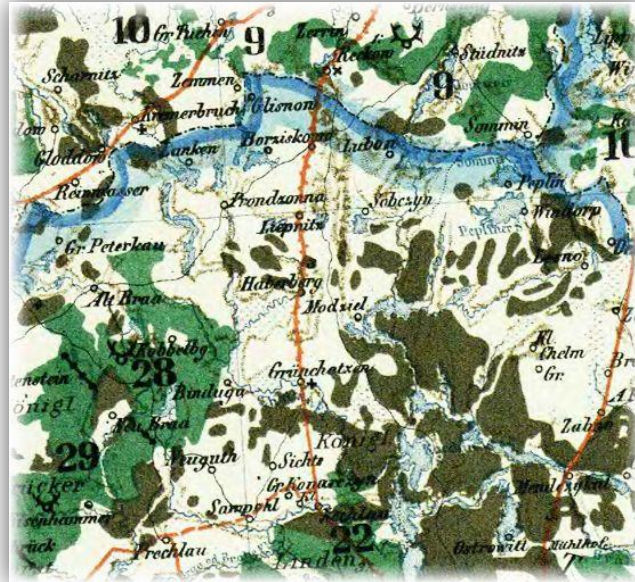
Mapa hipsometryczna Pojezierza Pruskiego i części Pojezierza Zachodniopruskiego z 1880 roku w skali 1:500 000 opracowana przez niemieckiego kartografa Aloisa Bludau (1861-1913). Na wycinku obrazującym Gochy zaznaczone są punkty wysokościowe oraz sieć rzeczna i jeziora. Podpisane jest jedno jezioro: Camenz S. (jezioro Kamieniczne) i trzy rzeki: Chotzen (Chocina), Spritze (Zbrzyca) i Klonisnitza (Kłonecznica)

11.

Uebersichts-Karte von den Waldungen Preussens (...) hergestellt von dem Forsteirichtungs-Bureau im Königlichem Ministerium für Landwirthschaft Domänen und Forsten 1887. Verlag von Julius Springer in Berlin

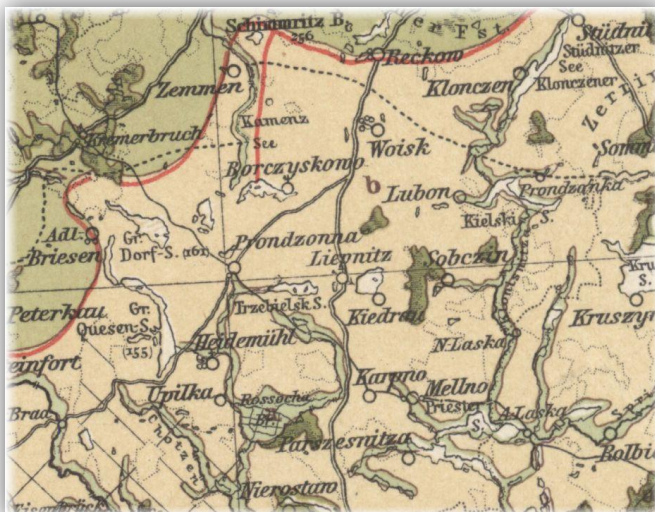
Mapa przeglądowa lasów Prus opracowana przez Biuro Kierownictwa Leśnego w Królewskim Ministerstwie Rolnictwa, Domen i Lasów w skali 1:600 000 przedstawia strukturę lasów ze względu na własność. Zielonym kolorem zaznaczono królewskie lasy państwowe, ciemnooliwkowym lasy dworskie i prywatne.

12.

Richard Lepsius, Geologische Karte des Deutschen Reiches in 27 Blättern. Masstab 1:500 000

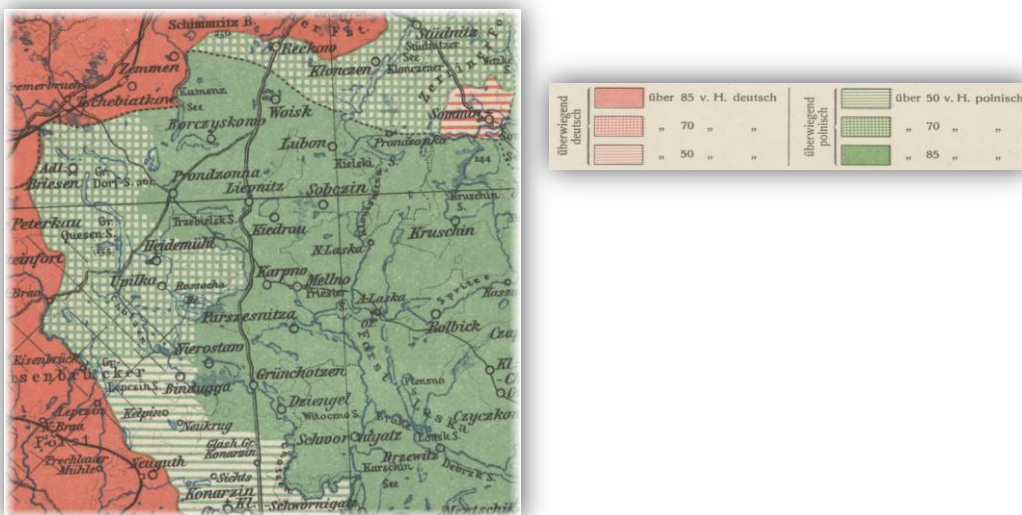
Mapa Richarda Carla Georga Lepsius (1851-1915) niemieckiego geologa. Był jednym z najważniejszych geologów w Niemczech w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Miał trwały wpływ na geologię regionalną i stosowaną. Fragment obejmujący Gochy pochodzi z Sect.10:Bromberg z 1894 roku i obrazuje budowę geologiczną tego obszaru.

a	piaski, żwiry, mady rzeczne
a'	torfy i namuły
b	piaski i żwiry sandrowe
b'	gliny zwałowe, żwiry, piaski lodowcowe (z morenami czołowymi)

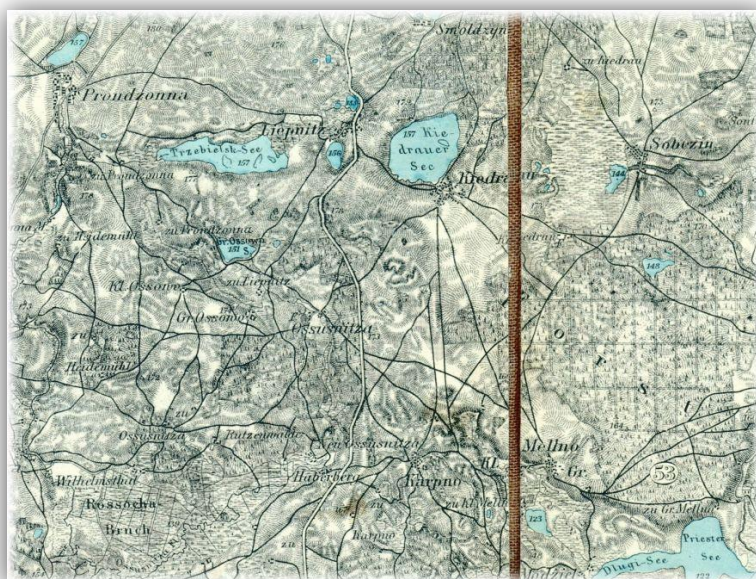
13. Nationalitätenkarte der östlichen Provinzen des Deutschen Reichs nach Ergebnissen der amtlichen Volkszählung vom Jahre 1910 entworfen von Ing. Jakob Spett. Maßstab 1:500 000. Grundlage: Vogels Karte des Deutschen Reichs und der Alpenländer. Justus Perthes. Gotha 1910

Mapa narodowościowa wschodnich prowincji Cesarstwa Niemieckiego sporządzona przez inż. Jakoba Spetta (1862-1942) na podstawie mapy Carla Vogela (1828-1897): Karte des Deutschen Reiches 1:500 000 z 1891-93 roku, według wyników oficjalnego spisu ludności z roku 1910. Jak wynika z zamieszczonego fragmentu, na obszarze Gochów przeważała ludność kaszubska.

14. Karte für die Manöver des XVII. Armeekorps 1913. Bearbeitet in der Kartogr. Abteilung der Königl.Preuß.Landesaufnahme. Maßstab 1:100 000

Mapa dla manewrów XVII. Korpusu armijnego, związku taktycznego wojsk lądowych II Rzeszy Niemieckiej, obejmujący zasięgiem prowincję Prusy Zachodnie, z siedzibą dowództwa w Gdańsku. W skład korpusu wchodził m.in. pomorski pułk huzarów im. księcia Blüchera von Wahlstatt nr 5 (Husaren-Regiment Fürst Blücher von Wahlstatt Nr. 5) stacjonujący w Słupsku. Bardzo dokładna mapa topograficzna. Rzeźbę terenu przedstawiono za pomocą kreskowania metodą Johanna Geорга Lehmana (1765-1811), czyli im bardziej strome zbocze tym intensywniejsze kreskowanie.

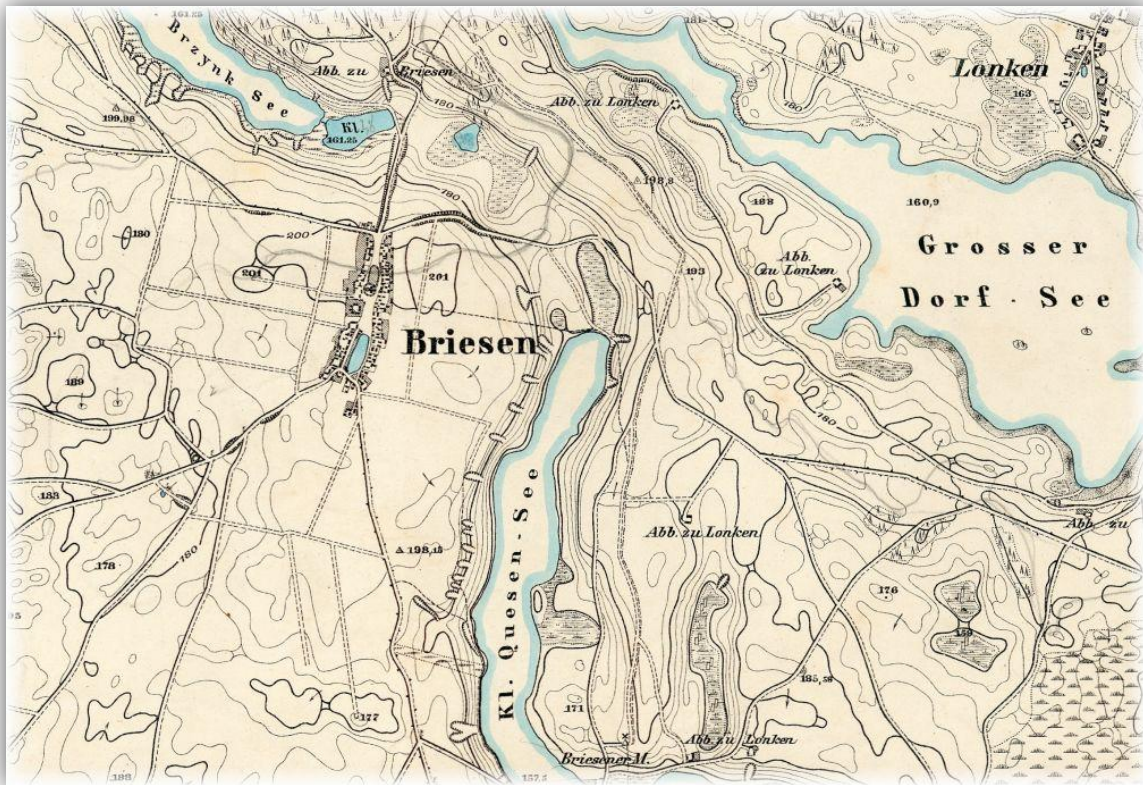
15.**Messtischblatt Cremerbruch 614. Maßstab 1:25 000. Königl. Preuss. Landes-Aufnahme 1875. Herausgegeben 1877**

Jedną z pierwszych map topograficznych tzw. Messtischblatt. W XIX wieku Prusy rozpoczęły zdjęcie stolikowe w skali 1:25 000, początkowo mniej dokładne, a po reorganizacji służby i powołaniu Preussische Landesaufnahme w 1875 roku - w pełni nowoczesne. Niemiecki termin Messtischblatt (Messtisch - stolik mierniczy + Blatt - arkusz) stał się synonimem klasycznej wieloarkuszowej mapy topograficznej 1:25 000 opracowanej na podstawie pomiarów terenowych.

W 1822 r. rozpoczęto pierwsze zdjęcie topograficzne całych Prus, na podstawie instrukcji wydanej przez gen. Friedricha Karla Ferdinanda Freiherr von Müffling (1775-1851), który rok wcześniej zaproponował całkowicie nowy system kartograficzny, oparty na odwzorowaniu wielościennym. Używano stolika, celownicy, busoli i poziomicy. Prace trwały 50 lat, a ich rezultatem było ponad 2000 rękopiśmiennych, barwnych map z kreskowym przedstawieniem rzeźby, które zastąpiły mapę Schmettaua 1:50 000. Poszczególne arkusze nie są jednolicie opracowane. Dziś określa się je mianem (preussische) Urmesstischblätter w odróżnieniu od późniejszych Messtischblätter, których dokładność jest większa.

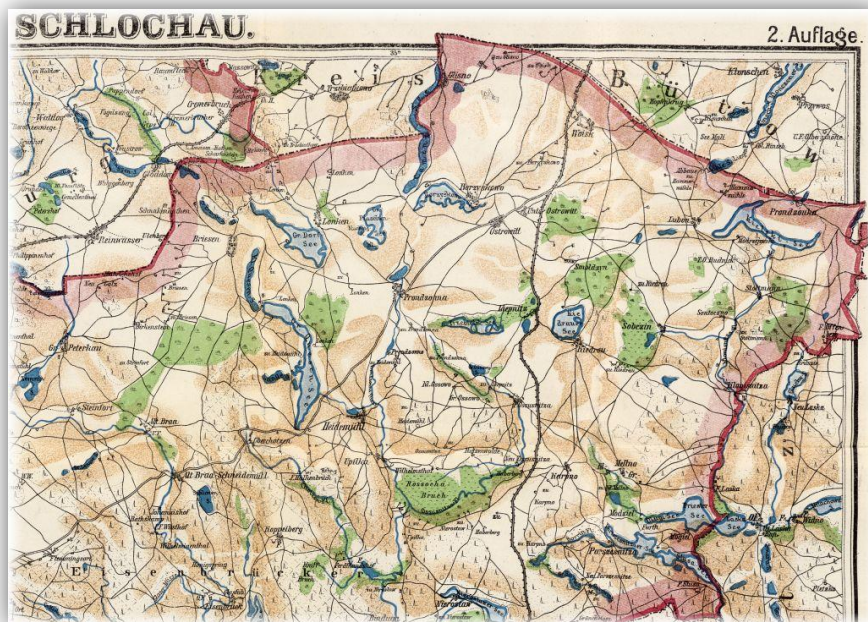
Terminem Messtischblatt określa się nowsze, wydawane drukiem (litograficznie) mapy w skali 1:25 000 z poziomowym przedstawieniem rzeźby. Zdjęcie wykonywano za pomocą kierownicy z dalmierzem. Opracowanie arkusza było czasochłonne: zdjęcie terenowe zajmowało latnie półrocze, zimą wykonywano rysunek tuszem, następny rok zajmowało rytowanie w kamieniu. W latach 1875-1931 sporządzono 3065 arkuszy; arkusze zrobione w pierwszych latach uznano za niepełnowartościowe i wymagające ponownego zdjęcia (Das Reichsamt für Landesaufnahme 1931). Mapy były aktualizowane do drugiej wojny światowej, średnio co 25 lat.

Poniższy fragment pochodzi z arkusza nr 614. Obszar całej obecnej gminy Lipnica znajduje się dodatkowo na arkuszach nr 615, 616, 700, 701 i 702.

16. Kreis Schlochau. Bearbeitet im Geographischen Institut Paul Baron. Liegnitz. Oskar Eulitz Verlag. Lissa 1914. Skala 1:100 000

Ciekawa, barwna mapa powiatu czuchowskiego, w którego granicach po rozbiorach w 1772 roku znalazły się Gochy.

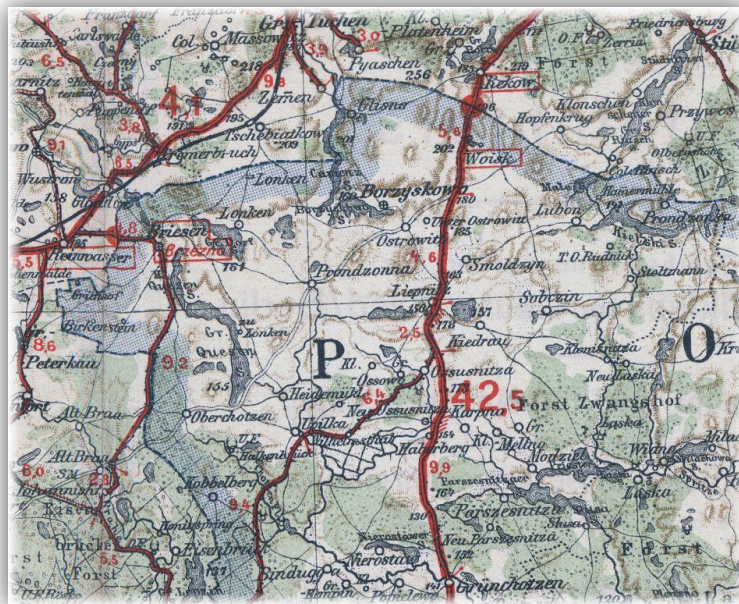
17. Übersichtskarte von Mitteleuropa. Maßstab 1:300 000. Stolp, Danzig, Bromberg, Marienwerden. Bearbeitet in der Kartogr. Abteilung des Stellvertretenden Generalstabes der Armee 1916

Mapa przeglądowa dla Europy Środkowej opracowana w kartograficznym oddziale zastępcy Sztabu Generalnego Armii Cesarstwa Niemieckiego. Poniższy fragment pochodzi z arkusza P55 Q54 Stolp, Danzig, Bromberg, Marienwerden i obejmuje cały obszar Gochów.

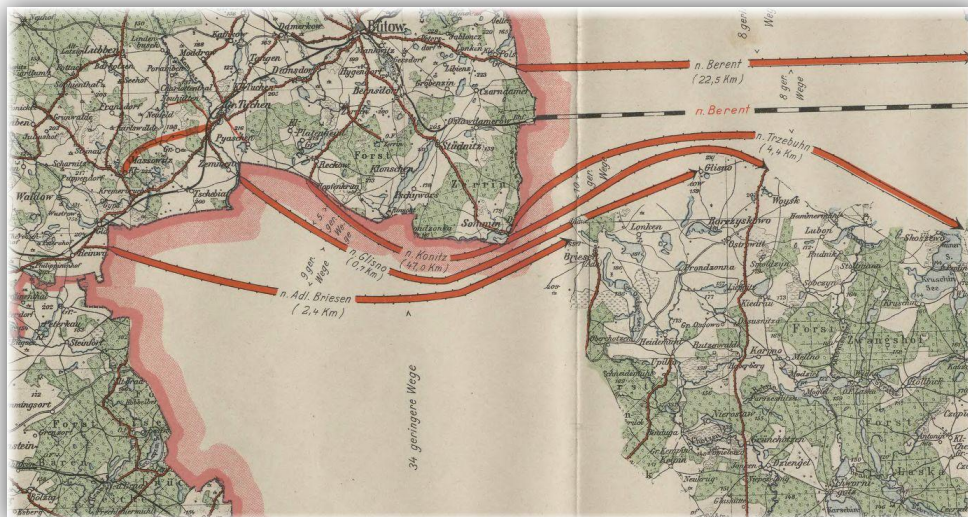
18. Rad- und Autokarte Nr. 34 Koeslin. Geographische Verlagsanstalt und Druckerei Ludwig Ravenstein A.-G., Frankfurt -M. 1925. Skala 1: 300 000

Na zamieszczonym wycinku mapy samochodowej z 1925 roku przedstawiona jest sieć dróg na terenie Gochów. Tylko droga Bytów-Chojnice z oznaczoną odległością (42,5 km do Konarzyn i 18,5 km do Chojnic) jest przedstawiona jako droga dalekobieżna o dobrej nawierzchni. Również jako dobra została zaznaczona droga z Osuszniczy do Sporysza (Zanderbrück). Poza tym fragment starego traktu gdańskiego poniżej Wojska do Starej Brdy jako lepsza droga, czyli utwardzona i pozostałe jako drogi najniższej kategorii. Zaznaczono również na niebiesko granicę celną i dwa przejścia graniczne dla samochodów: Wojsk i Brzeźno.

19. Hinterpommern. Maßstab 1:300 000. Hergestellt vom Reichsamt für Landesaufnahme, Berlin 1928

Mapa połączeń drogowych i kolejowych Pomorza Tylnego (Hinterpommern), chociaż na mapie w pełnych swoich granicach przedstawiona jest Rejencja Koszalińska, z Rzeczpospolitą Polską. Na zamieszczonym fragmencie wyszczególniono połączenia drogowe z Wojskiem, Glińnem i Brzeźnem Szlacheckim.

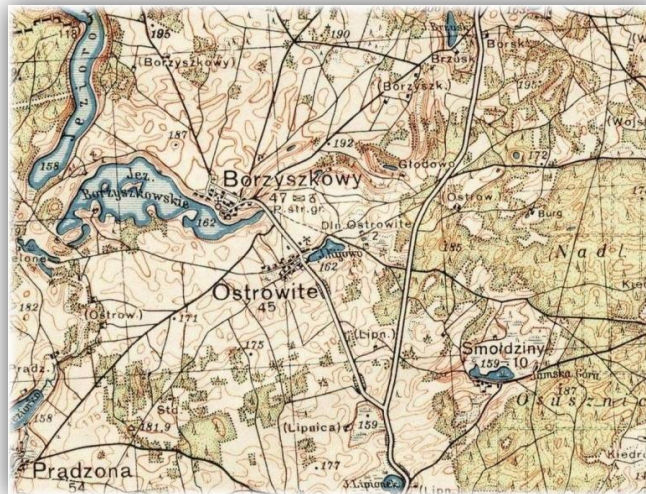

20. Mapa taktyczna Polski w skali 1:100 000. Wojskowy Instytut Geograficzny. Warszawa 1924-1939.

Szczegółowa barwna mapa topograficzna opracowana na podstawie mapy 1:25 000 z 1932-34 i mapy 1:100 000 z 1930 roku. Kolorem zielonym oznaczono lasy, niebieskim rzeki i jeziora. Rzeźbę terenu przedstawiono za pomocą poziomicy.

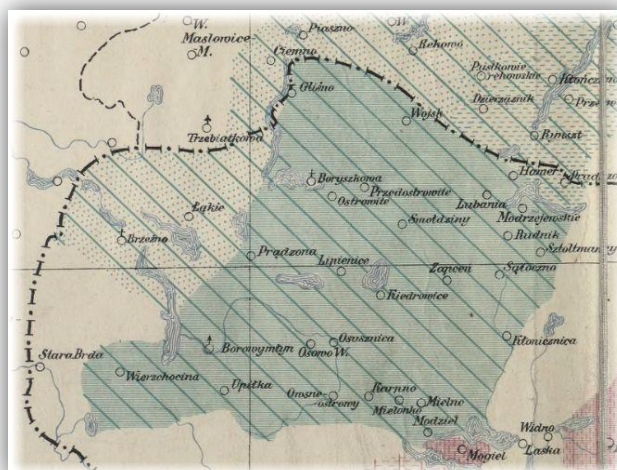
W listopadzie 1918 roku, do jednego z wielu celów nowo odrodzonego państwa należało odpowiednie zorganizowanie służby topograficznej i zapewnienie pokrycia mapowego kraju. Zadania te należało zacząć od osnowy geodezyjnej kraju. Polska odziedziczyła po zaborcach dziewięć układów geodezyjnych z ośmioma różnymi punktami odniesienia na czterech elipsoidach, z różnicami współrzędnych punktów dochodzących do 250 m. Strony niemiecka i austriacka, w przeciwieństwie do rosyjskiej przekazały Polsce pełną dokumentację pomiarową i kartograficzną. Ujednoczenie podstawowej osnowy geodezyjnej stanowiło nie lada wyzwanie. Jako podstawę pokrycia mapowego całej Polski wybrano mapę taktyczną w skali 1:100 000, której treść, zestaw znaków i sposób prezentacji zostały opracowane w Wojskowym Instytucie Geograficznym (WIG). Do 1939 roku udało się wydać wszystkie 482 arkusze.

Poniższy fragment pochodzi z arkusza 32-25 Lipusz-Bytowo (Bütow) z 1936 roku. Cały obszar obecnej gminy Lipnica zawierają dodatkowo arkusze: 32-24 Miastko (Rummelsburg), 33-24 Biały Bór (Baldenburg) i 33-25 Brusy.

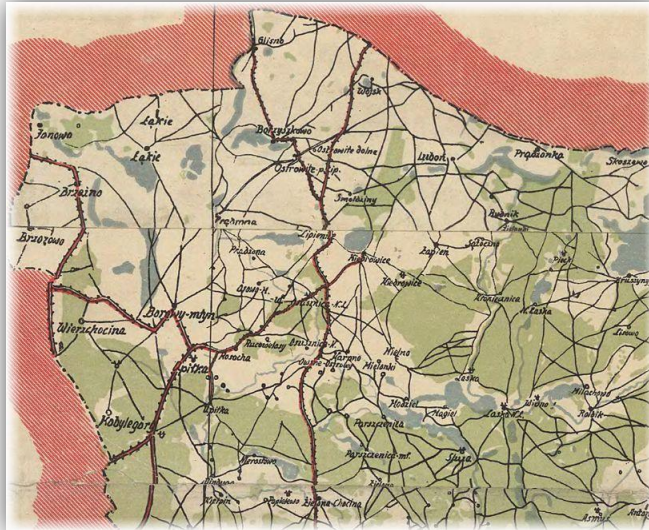
21. Fr. Lorenz. Mapa narzeczy pomorskich. Wydana nakładem Instytutu Zachodnio-Słowiańskiego w 1937 roku w Poznaniu

Mapa Friedricha Lorentza (1870-1937) niemieckiego slawisty i historyka, badacza języka, kultury materialnej i historii Kaszubów w skali 1:200 000. Według Lorentza na obszarze Gochów występowały trzy grupy językowe: gwara niezabyszewsko-brzezińska, borzyszkowska i leścińsko-brusko-wielewska.

22. Mapa województwa pomorskiego wydana przez Wydawnictwo Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu w 1938 roku. Skala 1:200 000

Mapa administracyjna województwa z podziałem na powiaty. Gochy po odzyskaniu niepodległości w 1920 roku znalazły się w granicach powiatu chojnickiego.

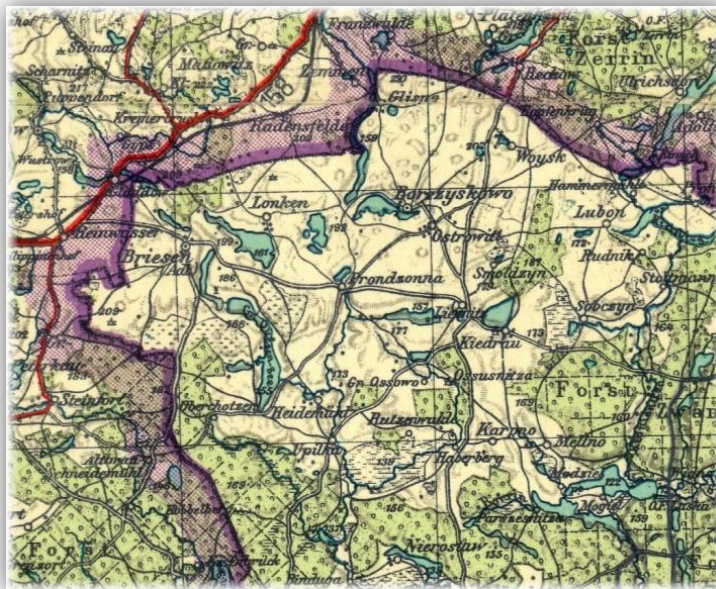
23. Województwo Pomorskie. Mapa Administracyjna i Komunikacyjna w skali 1:300 000. Główny Urząd Pomiarów Kraju. Wydział Pomiarów Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego 1938

Na wycinku mapy, a właściwie szkicu, przedstawione zostały granice ówczesnych gmin Lipnica i Brzeźno Szlacheckie oraz sieć dróg. Zaznaczono drogę wojewódzką od przejścia granicznego w Wojsku w kierunku Chojnic i drogi powiatowe. Wojewoda w ogłoszeniu z 28 maja 1930 roku utrzymał dotychczasowe cztery wójtostwa: Borowy Młyn z gminami wiejskimi: Borowy Młyn i Osusznica, Brzeźno z gminami: Brzeźno i Łąkie, Borzyszkowy z gminami: Borzyszkowy, Gliśno, Ostrowite i Wojsk i Lipienice z gminami: Lipienice, Kiedrowice, Luboń, Zapceń, Prądzonka i obwód dworski Kiedrowice. Co ciekawe gmina Mielno znalazła się w wójtostwie Zielona Chocina. Następnie 20 września 1934 roku utworzono dwie gminy zbiorowe: Lipnice z podziałem na 12 gromad: Lipnice, Borzyszkowy, Gliśno, Kiedrowice, Prądzonka, Wojsk, Luboń, Mielno, Ostrowite, Osusznica, Prądzonka i Zapceń oraz gminę Brzeźno Szlacheckie z podziałem na 3 gromady: Brzeźno Szlacheckie, Borowy Młyn i Łąkie.

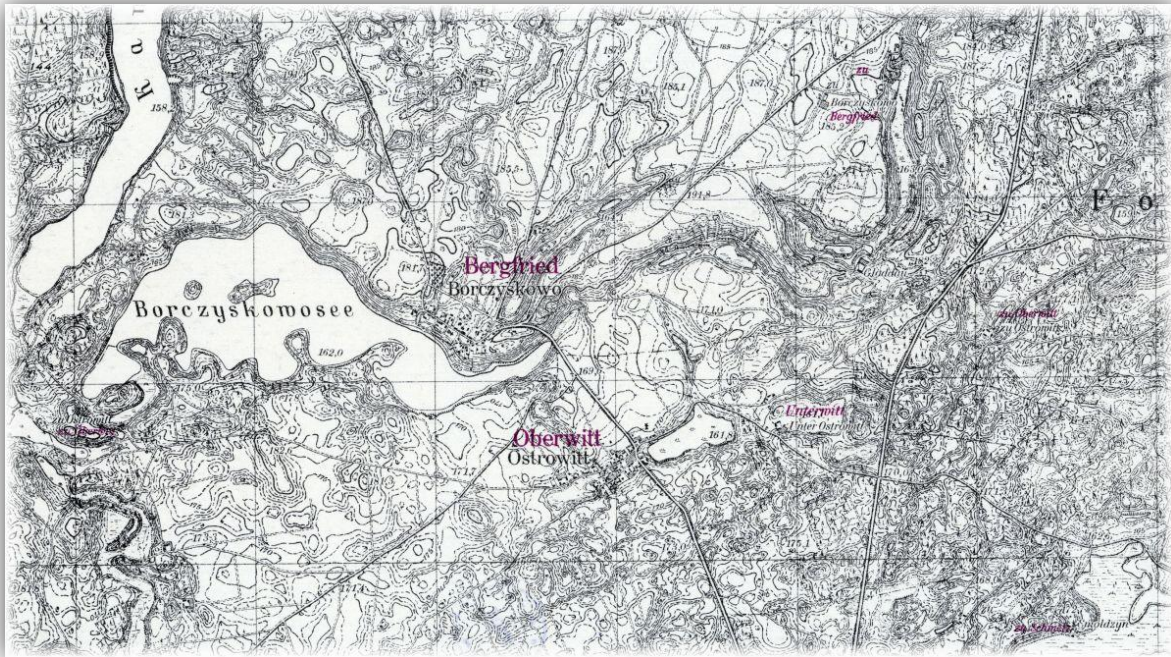
24. Übersichtskarte von Mitteleuropa 1:300 000 Reichsgau Danzig-Westpreussen

Mapa administracyjna z 1942 roku. Fioletowym kolorem zaznaczono granicę okręgu Rzeszy Gdańsk - Prusy Zachodnie, w którym znalazły się Gochy pod niemiecką okupacją. Nazwy miejscowości choć zapisane po niemiecku mają jeszcze polskie brzmienie.

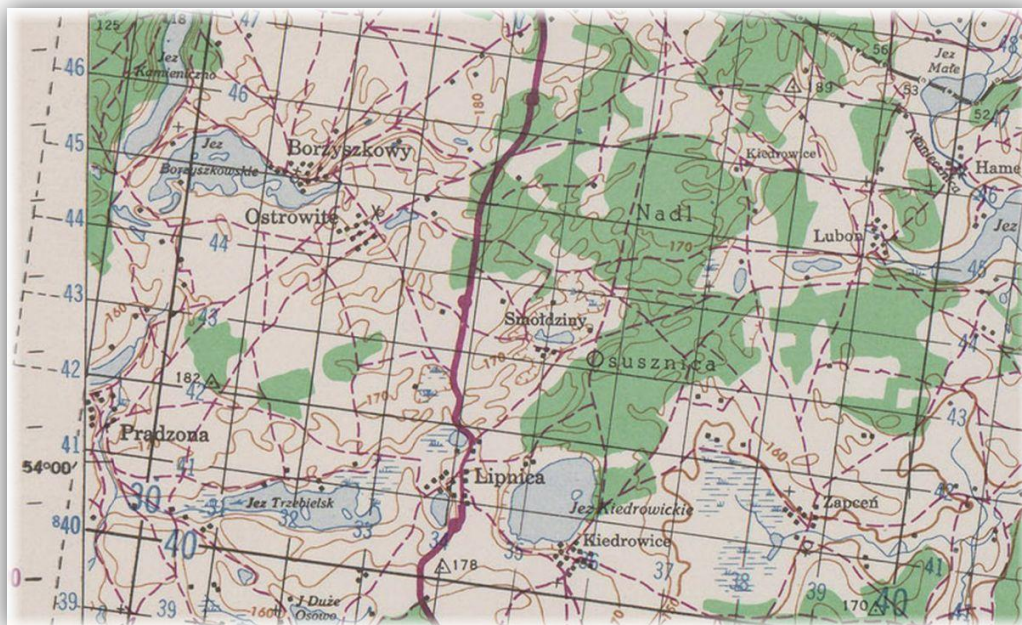
25. Topographische Karte 1:25 000 Blatt 1970 Borczyskowo/ Bergfried. Herausgegeben vom Reichsamt für Landesaufnahme 1939. Ausgabe 1941

Mapa topograficzna tzw. Messtischblatt w skali 1:25 000 opublikowana przez urząd Rzeszy w 1939 roku. Poniższy fragment pochodzi z wydania z 1941 roku z naniesionymi w 1942 roku fioletowym kolorem niemieckimi nazwami wsi. Obszar obecnej gmina Lipnica znajdziemy na 6 arkuszach: 1969, 1970, 1971, 2069, 2070 i 2071. W czasie okupacji niemieckiej 24 października 1940 roku na terenie Gochów wprowadzono dwa okręgi urzędowe (Amtsbezirk): Borowy Młyn z gminami wiejskimi Brzeźno Szlacheckie, Borowy Młyn i Łąkie oraz Lipnica z gminami Prądzona, Borzyszkowy, Glišno, Mielno, Zapceń, Kiedrowice, Lipnica, Luboń, Osusznica, Ostrowite, Wojsk i Prondzonka. Zniemczone w 1939 roku nazwy miejscowości (przywrócono wtedy nazwy funkcjonujące w dawnym zaborze pruskim) zmieniono w 1940 i 1942 roku na typowo niemieckie, gdyż uznano, że obecne brzmienie zbyt słowiańskie. I tak Borowy Młyn przemianowano na *Heidemühl*, Borzyszkowy - *Bergfried*, Brzeziński Młyn - *Briesenermühle*, Brzeźno Szlacheckie - *Adlig Briesen*, Brzozowo - *Birkenstein*, Budy - *Buden*, Zapceń - *Treuhausen*, Dolne Ostrowite - *Unterwitt*, Glišno Wielkie - *Glissensee*, Hamer Młyn - *Hammermühl*, Janowo - *Schnakenkaten*, Karpno - *Karpen*, Kiedrowice - *Kiedrau*, Klasztor - *Halkenbrück*, Klonecznica - *Glockenbruch*, Kobyle Góry - *Kobbelberg*, Łącki Młyn - *Lonkermühle*, Lipnica - *Liepnitz*, Luboń - *Lauben*, Mielno - *Großmellen*, Mielonek - *Kleinmellen*, Modziel - *Seefurt*, Mogiel - *Seeblick*, Nowa Osusznica - *Neuossensfließ*, Osowo Duże - *Aspenbruch*, Osowo Małe - *Aspenwald*, Ostrowite - *Oberwitt*, Osusznica - *Ossensfließ*, Owsne Ostrowy - *Haberberg*, Prądzona - *Bachwiese*, Prondzonka - *Offenberg*, Rosochy - *Wilhelmsthal*, Rucowe Lasy - *Vorwerk Rutzenwalde*, Rudniki - *Raudeneck*, Sątoczno - *Sonnenfeld*, Skryte k/ Borowego Młyna - *Kröte*, Smoldziny - *Schmelz*, Tebowizna - *Gut Lonken*, Upiłka - *Ossenbrück*, Wierzychocina - *Ferdinandshof*, Wierzychocina - *Oberkotzen*, Wojsk - *Tiefensee* (1940) - *Streitfelde* (1942), Zapceń - *Hasenheide* (1940) - *Söppen* (1942). 1 października 1944 roku gminy wiejskie: Mielno, Kiedrowice, Zapceń, Luboń i Prondzonka włączono do okręgu *Truppenübungsplatz Westpreußen*, czyli poligonu SS.

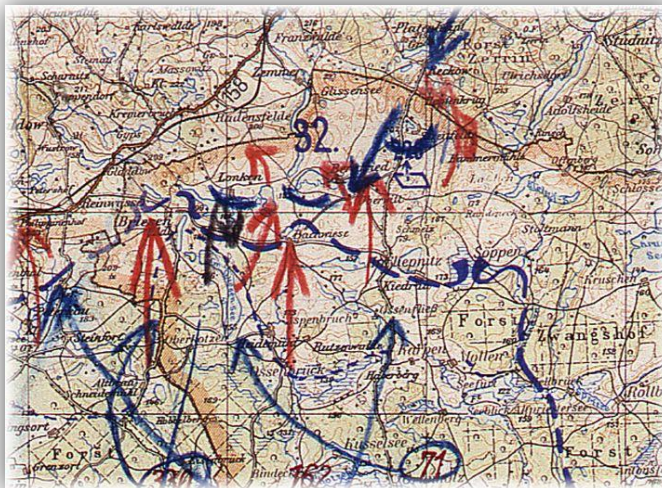
26. Poland 1:100 000 Sheet K-12 Czersk. For use by War and Navy Department Agencies only Not for sale or distribution FIRST EDITION-AMS 2. Army Map Service. U.S. Army Washington D.C. 1944

Pierwsza edycja mapy z 1944 roku dla Armii Stanów Zjednoczonych skompilowana z niemieckich Messtischblättern 1:25 000 i 1:100 000 i polskich map WIG. Drogi sklasyfikowane na podstawie raportów brytyjskiego wywiadu z 1943 roku. Do użytku wyłącznie dla agencji Departamentu Wojny i Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych. Cały obszar obecnej gminy Lipnica mieści się na dwóch arkuszach: Sheet K-11 Rummelsburg i Scheet K-12 Czersk.

27. Deutsche Heereskarte nur für den Dienstgebraucht. Zusammendruck Stralsund-Frankfurt N55/O53, Stolp-Schröttersburg P55/Q53 1:300 000. Hgr. Weichsel 9., 3.Pzu.2.Armee. Stand:2.3.45

Mapa sztabowa Heeresgruppe Weichsel (Grupy Armii Wisła) z 2 marca 1945 roku z naniesionymi danymi pogodowymi, numerami operujących jednostek oraz kierunkami natarcia Armii Czerwonej i pozycjami obronnymi wojsk niemieckich. Poniżej fragment ukazujący działania wojenne na terenie obecnej gminy Lipnica. Cofająca się spod Złotowa niemiecka 32. Dywizja Piechoty pod dowództwem generała-porucznika Hansa Böckh - Behrensa, wzmocniona jednostkami SS i brygadą dział szturmowych oraz w kolejnej fazie walk grupami bojowymi 7. i 4. dywizji pancernej stawiała kilkuniedniowy opór nacierającej 70. armii generała-pułkownika Wasilija Popowa wzmocnionej 8. Korpusem Zmechanizowanym generała-majora Aleksandra Firsowicza.

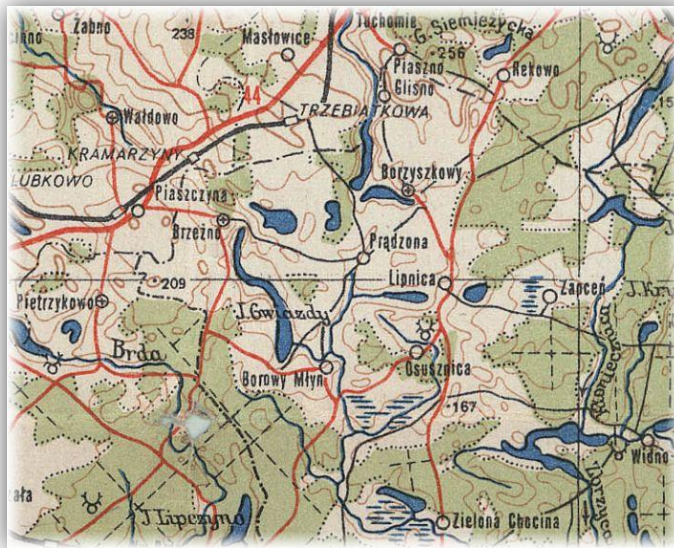
28. Отчетная карта отделения по использованию опыта войны оперативного отдела штаба 70 А 1-13 марта 1945 г. Генеральный штаб Красной Армии

Mapa sztabowa 70. Armii generała-pułkownika Wasilija Popowa z naniesionymi działaniami operacyjnymi. Połączone arkusze Штольн N-33-58, Шлаве N-33-59, Лауенбург N-33-60 i Нойштадт N-34-49 opracowane na podstawie wydań z 1940 roku. Skala 1: 100 000. Na zamieszczonym wycinku widoczne naniesione kolejne etapy zajmowania obecnego obszaru gminy Lipnica przez Armię Czerwoną.

29. Mapa Polski 1: 500 000 Sztab Generalny Warszawa 1947. Arkusz Gdańsk

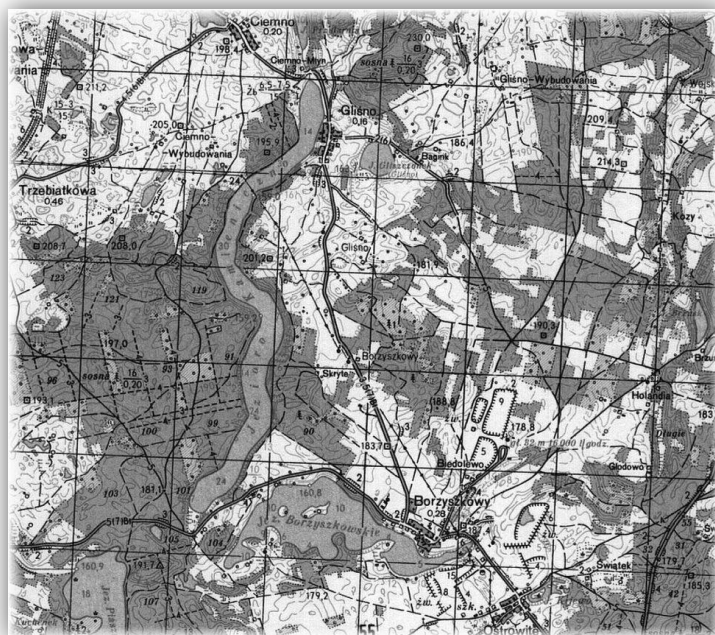
Mapa administracyjno-komunikacyjna. Gochy po drugiej wojnie światowej znalazły się w granicach administracyjnych województwa bydgoskiego, w powiecie chojnickim.

30. Wojskowa mapa topograficzna. 1:50 000. Sztab Generalny WP

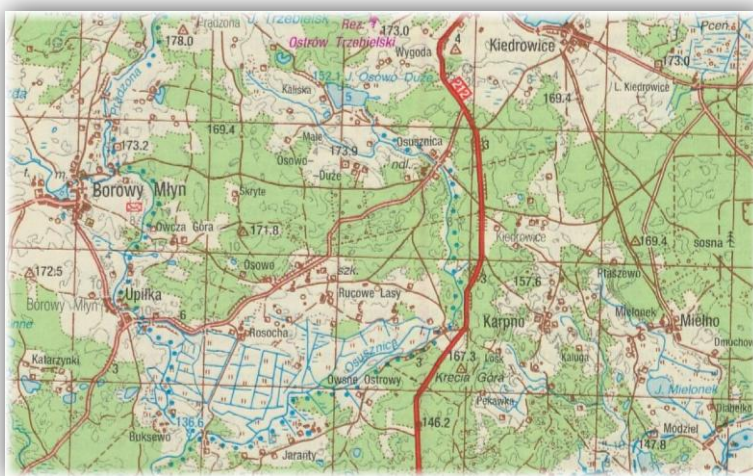
W latach siedemdziesiątych Szłusba Topograficzna Wojska Polskiego podjęła pracę nad kolejnym wydaniem map w skalach 1:50 000, 1:100 000 i 1:200 000. Podstawą do nowego opracowania były zaktualizowane pierworysy map 1:10 000 i 1:5000. Wprowadzono wówczas metodę redagowania mapy 1:50 000 wprost na podstawie materiałów 1:10 000. Nowa edycja map nosiła początkowo nazwę „Wydanie drugie PRL”, a od 1981 podawano jedynie rok druku i rok aktualizacji treści, np.: „wydanie 1982, stan 1979”.

Poniższy fragment pochodzi z arkusza N-33-71-D (Tuchomie). Wydanie 1988, stan 1985. Cały obszar gminy Lipnica mieści się dodatkowo na arkuszach N-33-71-C (Piaszczyzna), N-33-72-C (Ugoszcz), N-33-83-A (Koczała), N-33-83-B (Nowa Wieś) i N-33-84-A (Brusy).

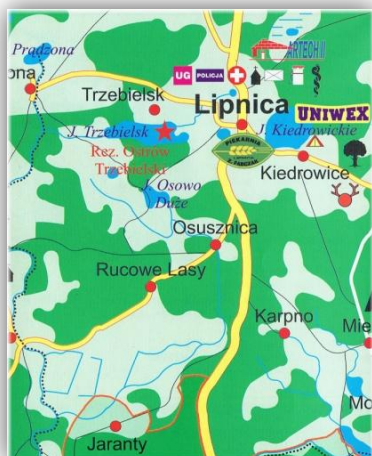
31. Mapa topograficzna Polski. Wydanie turystyczne. ZTS WP, PPG-K, WZK. Warszawa 1:100 000

Od 1990 Służba Topograficzna Wojska Polskiego rozpoczęła wydawać edycje wielu map w układzie współrzędnych „1942” przeznaczonych do szerokiego rozpowszechniania. Pierwszymi z nich były mapy w skali 1:200 000 wydawane w latach 1990-1992. Równoległe z mapą 1:200 000 rozpoczęto wydawać mapę w skali 1:100 000. Po wydaniu 28 arkuszy z rejonu zachodniej Polski pracę wstrzymano, gdyż w 1993 zdecydowano się na edycję mapy topograficznej w wersji turystycznej. Mapa ta powstała we współpracy trzech instytucji: Zarządu (przekształconego następnie w Oddział) Topograficznego Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Państwowego Przedsiębiorstwa Geodezyjno-Kartograficznego i Wojskowych Zakładów Kartograficznych. Treść topograficzna mapy została wzbogacona o elementy turystyczne oraz nazwy rejonów fizycznogeograficznych. Na odwrocie każdego arkusza podano informacje dotyczące przedstawianego obszaru zarówno krajoznawcze jak i turystyczne. Mapa pomimo bogatej treści jest czytelna, co uzyskano dzięki dobrze zaprojektowanym znakom i delikatnemu rysunkowi topograficznych elementów treści, których aktualność odnosi się do lat 80. XX wieku. Pełna edycja dla całej Polski została ukończona w 1999 roku. Obszar gminy Lipnica znajduje się na dwóch arkuszach: N-33-71/72 (Kościerzyna) i N-33-83/84 (Chojnice).

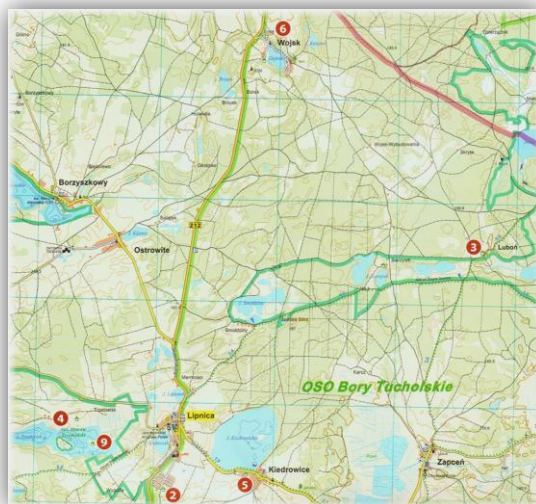
32. Lipnica. Plan okolic. Informator turystyczny, Wyd. PKH Soft-BYTE s.c., Bytów 2000

Pierwszy w historii gminy Lipnica folder turystyczny zawierający niestety „mapopodobne” przedstawienie obszaru gminy bez skali i niedokładnie zaznaczonymi granicami. Całość mimo bogatej szaty graficznej i opisu atrakcji turystycznych można potraktować wyłącznie jako produkt reklamowy. Jeszcze gorzej prezentuje się kolejny folder wydany przez firmę Wydawnictwo-Reklama Szarek ze Słupska w 2006 roku. Mimo, że w tytule zaznaczono, że jest to mapa gminy Lipnica, w rzeczywistości zamieszczono bezskalową, szkicową mapkę, w dodatku z błędnie podanymi nazwami miejscowości.

33. Gmina Lipnica. Wyd. Studio Plan. Wrocław 2010

Dopiero trzeci z kolei folder turystyczny wydany w 2010 roku, oprócz historii gminy, opisów szlaków, zabytków, wykazu fauny i flory oraz gospodarstw agroturystycznych, zawiera dokładną, barwną mapę topograficzną w skali 1:50 000 z wyraźnie zaznaczonym przebiegiem granic gminy. Mapa posiada jednak pewne mankamenty. Przede wszystkim za mała wielkość znaków umownych i użytej czcionki powoduje, że mapa jest mało czytelna. Ponadto źle oznaczono szlaki kajakowe. Na mapach turystycznych powinno się oznaczać odcinki spływalne rzek oraz przenoski. Dodatkowo treść mapy zakłócają mocno zarysowane granice obszarów chronionych siedlisk i ptaków.

34. Gmina Lipnica w Google Maps

Mapy Google (Google Maps) to serwis internetowy umożliwiający wyszukiwanie obiektów, oglądanie map, zdjęć lotniczych powierzchni Ziemi, 360° panoramiczne widoki z poziomu ulic (Street view), natężenie ruchu ulicznego w czasie rzeczywistym, planowanie tras podróży samochodem, transportem publicznym, rowerem, pieszo lub samolotem oraz tworzenie „wizytówek” firm. Został stworzony w 2005 roku przez amerykańskie przedsiębiorstwo z branży informatycznej Google LLC. Jest darmowy dla niekomercyjnych użytkowników. W 2018 uruchomiono opcję Mapy Google „Dla Ciebie”, czyli aplikację, dzięki której można zapoznać się ze spersonalizowanymi rekomendacjami miejsc, które warto odwiedzić.

Autorami map, których odwzorowanie jest zbliżone do odwzorowania walcowego równokątnego, jest wiele zewnętrznych firm, w tym Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych, Tele Atlas i Transnavicom. Autorami zdjęć lotniczych są m.in. TerraMetrics, DigitalGlobe, Spot Image, GeoEye oraz MGPP vAero.

W 2012 roku Google poinformował, że zatrudnia 7 100 pracowników i kontrahentów pracujących nad mapowaniem.

